

معاونت تحقیقات و فناوری

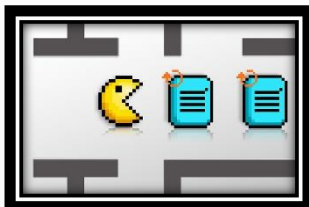
خبرنامه علم سنجی

ماهنامه، سال دوم، شماره ۲۴، ۲۵ آبان ماه ۱۳۹۵

عناوین این شماره:

- ۱- اجبار استنادی یا استناد خواری..... ۲
- ۲- بررسی علت حذف ۵۸ مقاله ایرانی در یک نشریه خارجی..... ۳
- ۳- رونمایی از موتور جستجوی جدید و هوشمند مقالات دانشگاهی..... ۴
- ۴- اسامی نویسندگان دارای بیشترین تعداد مقاله با افیلیشن دانشگاه علوم پزشکی سبزوار در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس..... ۵

اجبار استنادی یا استنادخواری!

در حال حاضر، تقریباً بر هیچ‌کسی در حوزه پژوهش پوشیده نیست که «استنادها» به‌ویژه وقتی قرار است پژوهش‌ها و پژوهشگران مورد ارزیابی قرار گیرند، تا چه اندازه مهم و تعیین‌کننده هستند. از یک سو، درج استناد صحیح و ارجاع به منابع دیگر برای نگارش علمی ضروری است و از سوی دیگر، دریافت استناد از دیگران بسیار مهم شده است. اما چه اتفاقی افتاد که دریافت استناد مهم شد؟

قضیه برمی‌گردد به نیاز دولت‌ها و مؤسسات علمی و دانشگاهی به ارزیابی کردن پژوهش‌ها. یکی از بهترین ملاک‌هایی که در دسترس قرار داشت، مفهوم استناد بود که پیش‌تر در حوزه‌های مختلف از جمله کتاب‌سنجی از آن استفاده‌های مؤثری می‌شد. یعنی بنای سنجش پژوهش‌ها، پژوهشگران و مؤسسات پژوهشی بر میزان استنادی که از دیگران دریافت می‌کنند، نهاده شد. به این ترتیب هرچه پژوهش ما استناد بیشتری دریافت کند، احتمالاً پژوهش معتبری خواهد بود و مطمئناً شخص یا سازمان ارزیابی‌کننده پژوهش‌ها و پژوهشگران را بیشتر تحت تأثیر قرار می‌دهد. البته این روش، در فضای عادی پژوهشی، کاملاً منطقی است. اما مشکل از جایی شروع می‌شود که آگاهی از تأثیر استناد در محاسبات و مناسبات سنجش و ارزشیابی، باعث ایجاد استنادهای مصنوعی و غیرمعمول می‌شود. البته تلاش‌های زیادی شده است که با ابداع فرمول‌های جدید برای شاخص‌های ارزیابی پژوهش‌ها و پژوهشگران، از تأثیر استنادهای نامعمول کاسته شود، اما همچنان شاهد انواع مختلفی از سوء استفاده در این حوزه هستیم.

همان‌طور که می‌دانیم باید برای درج هر استناد، قواعد دقیقی را رعایت کرد. در غیر این صورت ممکن است عمدی یا سهوی دچار لغزش‌های استنادی‌ای نظیر تحریف در استناد، استناد غیرواقعی، حذف استناد، ارجاع کور، حذف حلقه‌های استنادی، افراط در خوداستنادی، استناد مخدوش، استناد اهدایی (استناد بی‌مورد به استاد، هیأت تحریریه، مجله، داور و غیره)، تبادل استنادی (هماهنگی میان افراد برای استناد متقابل به هم) و استناد اجباری شویم. موارد زیادی از آسیب‌های استنادی وجود دارد اما در متن حاضر، می‌خواهیم بیشتر به موضوع «استناد اجباری در مجلات» بپردازیم.

متأسفانه مسابقه ارزشیابی کمی حوزه پژوهش باعث شده شماری از مسئولان مجلات بین‌المللی آگاهانه اقدام به دریافت استناد کنند. از این پدیده با عنوان‌های «استنادسازی» یا «مهندسی کاذب ضریب تأثیر» هم یاد کرده‌اند.

در سال‌های گذشته، در گزارش‌های رده‌بندی مجلات، مواردی جابه‌جایی غیرواقعی در رده‌بندی مجلات اتفاق افتاد. به همین سبب مؤسسه روتترز (ISI - Thomson Reuters) در سال ۲۰۱۲ با بررسی موارد غیرمعمولی، نزدیک به ۵۰ نشریه را به دلیل وقوع شیوه‌های غیرمعمول استنادسازی، از رتبه‌بندی ضریب تأثیرشان تعلیق کرد. ضریب تأثیر مجله (Journal Impact Factor) یکی از معیارهای ارزیابی مجلات علمی است که بر پایهٔ میزان دریافت استناد استوار است. طی اقداماتی که مسئول نشریات ذکر شده انجام داده بودند، استنادهای غیرمعمولی به مقالات مجله‌شان صورت گرفته بود.

یکی از این اقدامات پیشرفته برای دستکاری ضریب تأثیر نشریات، انتشار هدف‌دار مقالات مروری با توافق قبلی میان نشریات است. به این معنی که چاپ مقاله‌ای مروری در یک مجله، باعث تقویت ضریب تأثیر مجله دیگر به دلیل استناد به شمار زیادی از مقالات پیشین آن می‌شود.

به تازگی شکلی جدید از مهندسی کاذب ضریب تأثیر نشریات نیز هم گسترش یافته که طی آن بعضی نشریات با نزدیک شدن به زمان پذیرش مقاله، از نویسندگان، افزودن تعدادی مأخذ به مقاله (حتی بدون استفاده) را طلب می‌کنند؛ البته تمرکز بیشتر مجلات غالباً بر مأخذی از مقالات همان مجله است. متأسفانه احتمال این که نویسندگان، حتی نویسندگان معتبر، برای انتشار مقاله‌شان به این نوع درخواست‌ها تن بدهند هم کم نیست. هرچند که آمار دقیق و متقنی از این پدیده قابل ارائه نیست، اما رواج این قبیل سوء استفاده‌های استنادی می‌تواند نقش مؤثری در کاهش کارآمدی شاخص‌هایی نظیر ضریب تأثیر مجلات و کاهش اعتبار رده‌بندی‌های مجلات که از سوی نمایه‌های استنادی ارائه می‌شوند، داشته باشد و در نهایت کیفیت مقالات عملی را تا حد زیادی تحت تأثیر قرار دهد.

<http://www.samimnoor.ir/view/fa/ArticleView?ItemID=38>

بررسی علت حذف ۵۸ مقاله ایرانی در یک نشریه خارجی

وزیر علوم از بررسی علت حذف مشکوک ۵۸ مقاله محققان ایرانی در انتشارات «اشپرنگر نیچر» خبر داد و گفت: به نظر می‌رسد رشد چشمگیر علمی ایران یکی از عوامل این حذف باشد.

به نقل از شورای عالی انقلاب فرهنگی، دکتر محمد فرهادی با بیان اینکه حذف ۵۸ مقاله محققان ایرانی با هدفی از پیش تعیین شده انجام شده است، افزود: در حال حاضر علت حذف مشکوک ۵۸ مقاله محققان ایرانی در حال بررسی است و آنچه مهم است این موضوع است که از این قبیل اتفاقات در همه جای دنیا رخ می‌دهد، اما به خوبی می‌دانیم که رشد چشمگیر علمی ایرانی یکی از عوامل این اقدام بوده است.

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی افزود: در حال حاضر رشد علمی کشور از ۱۱,۵ درصد در سال گذشته به ۱۶ درصد رسیده است و ایران در بین ۲۵ کشور که بهترین رشد علمی دنیا داشته، توانسته جزء ۳ کشور اول در زمینه رشد علمی باشد.

عضو ستاد راهبری اجرای نقشه جامع علمی کشور ادامه داد: خوشبختانه توانسته ایم سهم مان را در تولید علم در دنیا را به ۱,۸ درصد برسانیم و همچنین سهم مان در زمینه استناد به مقالاتی که به آن ارجاع داده می شود به ۲,۱ درصد رسیده که این رشد بسیار ارزنده و قابل توجه ای بوده که امسال به آن رسیده ایم.

وی به رتبه ایران در نوآوری اشاره کرد و افزود: در حال حاضر ایران رتبه ۷۸ نوآوری را در دنیا دارد که باید در این زمینه تلاش شود تا شاهد درخشش دیگر ایران در این عرصه باشیم.

وزیر علوم، یکی از دلایل غربی ها در حذف مقالات محققان ایرانی در مجله های علمی را توفیقات روز افزون ایران در زمینه علمی دانست و گفت: با توجه به گزارش پایگاه های استنادی و سایر مراکزی که وضعیت علمی دنیا را رصد می کنند، رشد علمی ایران رشدی چشمگیر و قابل توجه بوده است و همین امر باعث شده که غربی ها در برابر ایران چنین مواضع خصمانه ای را اتخاذ کنند.

<http://www.mehrnews.com>

رونمایی از موتور جستجوی جدید و هوشمند مقالات دانشگاهی

یکی از بنیانگذاران مایکروسافت امکانات تازه ای را به موتور جستجوی معنایی خود افزوده که جستجوی تخصصی در ده میلیون مقاله در حوزه های علوم رایانه و علوم عصبی را ممکن می کند .

محققان، دانشمندان و اساتید دانشگاهی سالانه نزدیک به ۲,۵ میلیون مقاله علمی منتشر می کنند و این مجموعه به تدریج به بیش از ۵۰ میلیون مقاله علمی تولید شده در جهان از سال ۱۶۶۵ میلادی به این سو اضافه می شود.

در حالی که بر تعداد این مقالات روز به روز افزوده می شود، مطالعه تمامی آنها نیز به کاری دشوار برای متخصصان حوزه های مختلف علمی مبدل شده و جستجو برای یافتن مقالات مرتبط نیز کار ساده ای نیست.

در این شرایط پل آلن، یکی از موسسان مایکروسافت و رییس موسسه غیرانتفاعی هوش مصنوعی آلن یک موتور جستجوی تخصصی مقالات علمی به نام Semantic Scholar را راه اندازی کرده که از آدرس semanticscholar.org در دسترس است.

این موتور جستجو مجهز به هوش مصنوعی پیشرفته ای با قابلیت خودآموزی و ارتقای توان جستجوی خود است تا در هر بار جستجو پیشنهادات بهتری به کاربران ارائه کند.

Semantic Scholar اولین بار در نوامبر ۲۰۱۵ با تمرکز بر مقالات رشته علوم رایانه در دسترس قرار گرفت و امروزه در حوزه علوم عصبی نیز فعال شده و پایگاه داده های آن ده میلیون مقاله را در برمی گیرد. الگوریتم های جستجوی Semantic Scholar پیشرفته تر و پیچیده تر از گوگل است و به گفته پل آلن تا پایان سال ۲۰۱۷ از طریق این جستجوگر کل تحقیقات علمی صورت گرفته در حوزه پزشکی در دسترس خواهد بود.

<http://www.mehrnews.com>

اسامی نویسندگان دارای بیشترین تعداد مقاله با افیلیشن دانشگاه علوم پزشکی سبزوار در پایگاه

اطلاعاتی اسکوپوس

تعداد مقالات	نویسنده	
۱۸	محمد محمدزاده	۱
۱۵	حسین اژدری زرمهری	۲
۱۴	آرش اکبری	۳
۱۴	رحیم گل محمدی	۴
۱۳	حسین حسین زاده	۵

AF-ID ("Sabzevar University of Medical Sciences" 60105390) Edit Save Set alert Set feed

354 document results View secondary documents Analyze search results Sort on:

Search within results... All RIS export Download View citation overview View Cited by Save to list More...

Refine Limit to Exclude

Year

- 2017 (1)
- 2016 (106)
- 2015 (81)
- 2014 (56)
- 2013 (60)

Author Name

- Mohammad-Zadeh, M. (18)
- Azhdari-Zarmehri, H. (15)
- Akaberi, A. (14)
- Golmohammadi, R. (14)
- Hosseinzadeh, H. (13)

1 Molecular detection of theileria equi and babesia caballi infections in horses by PCR method in iran | [Iran'daki Atlarda Theileria equi ve Babesia caballi Enfeksiyonlarının PCR Yöntemi İle Moleküler Tayini] Hosseini, S.R., Taktaz-Hafshejani, T., Khamesipour, F. 2017 Kafkas Universitesi Veteriner Fakültesi Dergisi Open Access

View at Publisher

2 Effect of alcoholic extract of aerial parts of Rosmarinus officinalis L. on pain, inflammation and apoptosis induced by chronic constriction injury (CCI) model of neuropathic pain in rats Ghasemzadeh, M.R., Amin, B., Mehri, S., Mirnajafi-Zadeh, S.J., Hosseinzadeh, H. 2016 Journal of Ethnopharmacology

View at Publisher

3 SOX1 is correlated to stemness state regulator SALL4 through progression and invasiveness of esophageal squamous cell carcinoma Rad, A., Esmaeili Dizghandi, S., Abbaszadegan, M.R., (...), Najafi, M., Forghanifard, M.M. 2016 Gene

View at Publisher

4 Selecting the optimal process for the removal of reactive red 198 dye from textile wastewater using analytical hierarchy process (AHP) Ehrampoush, M.H., Miri, M., Momtaz, S.M., (...), Karimi, H., Rahimi, S. 2016 Desalination and Water Treatment

View at Publisher

5 Prevalence and antimicrobial resistance of Campylobacter species isolated from the avian eggs Jonaidi-Jafari, N., Khamesipour, F., Ranjbar, R., Kheiri, R. 2016 Food Control